

Het dilemma van de maand

Opvoeden op recept

“Ik geef geen recepten. Wij experimenteren en zoeken en verwijderen ons niet van de werkelijkheid”.

Korczak meende dat er geen vaste methoden of voorschriften te geven zijn over hoe je op moet voeden, maar dat in dialoog met concrete kinderen blijkt of en hoe je ondersteuning kunt bieden.

Ouders gaan gebukt onder stress door onzekerheid over de opvoeding van hun kinderen. Ouders lijden aan faalangst. Wat kan er met je kind wel niet allemaal mis gaan. Vallen, slecht eten, slapen, slecht presteren, druk of juist verlegen zijn, geen vriendjes, niet luisteren, te dik, te lang, te bijzonder, noem het maar op. Ho, geen risico's. Zorg dat je ze met je mobiel in de gaten houdt. Waar zitten ze. Toch met die slechte vrienden en vriendinnen op stap.

Om het beheersbaar te houden geven we ze dan maar een etiket. Dan kun je tenminste op recept hulp krijgen. ADHD, autistisch, PDD-NOS, dyslectisch en anti-sociaal. En nu ook spiritueel. In “Help, mijn kind zweeft!” (HP/De Tijd, 13 augustus 2010) geeft Mark Traa het volgende voorbeeld: *‘Wanhopige mamma’: “Mijn dochter is een heel lief (te lief?), bleek, blond, meisje, dat er eigenlijk nooit gezond uitziet. Zij voelt mijn stemmingen haarfijn aan, bijvoorbeeld als ik ook maar iets frons kan ik ervan uitgaan dat ze binnen enkele tellen vraagt waarom ik zo kijk. Ik ben behoorlijk wanhopig en vraag mij af of mijn dochter een nieuwtijdskind zou kunnen zijn; zelf ben ik ontzettend nuchter en vind het eerlijk gezegd ook behoorlijk zweverig allemaal, maar de problemen met mijn dochter zou ik graag opgelost willen zien en als ik daarvoor stappen moet nemen in een zweverige wereld, so be it!”*

Waarom niet: Ik heb een schat van een blonde, wat verlegen dochter, met een prachtige blanke huid, die mij heel goed aanvoelt en ik haar. We kunnen het prima met elkaar vinden en hebben het heel gezellig. Het is niet altijd makkelijk te achter halen wat er precies in haar omgaat. Daar praten we dan met elkaar over. Als ze daar even geen zin in heeft is het ook goed.

Ja, waarom? Blijkbaar hebben we tegenwoordig etiketten en protocollen nodig om onze kinderen op te voeden. Keus genoeg. Naast de hierboven al genoemde zijn er indigo, kristal, sterren, regenboog, hoog-intuïtief, hoog-sensitief en paranormaal begaafde kinderen.

Er is momenteel een reclame voor etenswaar. Drie moeders vertellen wat hun kind die dag nog gaat doen. De één vertelt dat haar kind die avond in het nationaal hockeyelftal moet spelen, de ander dat zoonlief solo viool moet spelen met het concertgebouw orkest, maar de derde vertelt dat ze die avond gezellig samen eten en daar zorgt het betreffende product dan voor. Realiseren we ons dat de reclame een perfecte afspiegeling is van onze samenleving. Het motto is dus dat je iets bijzonders moet maken van je kind. Dat je een bijzonder kind moet hebben. Alles is tegenwoordig maakbaar, dus waarom onze kinderen niet. Vind je dochter haar borsten te klein dan geef je haar met haar verjaardag een cadeaubon voor de plastisch chirurg.

De concrete kinderen van Korczak waar je een gesprek mee kunt voeren, die hun eigen aard en mogelijkheden hebben en om ruimte en ondersteuning vragen om die te ontwikkelen, lijken niet meer te bestaan. Kinderen moeten voldoen aan abstracte modellen en verwachtingen. En dus is er faalangst bij zowel ouders als kinderen. Ouders kunnen nu ook hun gemeente gebrek aan opvoedvaardigheden problematiseren en de armen in wanhoop opheffen wachtend op het recept dat verlichting kan brengen.

Die onzekerheid is heel herkenbaar. Je wilt het toch gewoon gezellig hebben met elkaar. Maar je wilt het ook goed doen. Maar wat is goed? Jij weet het niet meer en niemand kan het je vertellen. Je moet het zelf bedenken, maar is wat ik zelf bedenk dan goed. In die vicieuze cirkel, in dat duivelse dilemma zitten we gevangen. Wie zal ons verlossen? Opvoeding op recept. Geloof u erin?

Jan van der Born
Alkmaar, 26 – 08 – 2010